
*НАУКОВІ
РАКУРСИ*

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 3 2021

Ляховська Анастасія, Лисенко Руслан, Філатова Валентина, Ляховський Віталій, Ковальов Олександр, Рябушко Роман МИСТЕЦТВО ЛІКУВАННЯ В ПРАКТИЦІ ЛІКАРЯ _	146
Ляховський Віталій, Немченко Іван, Люлька Олександр, Городова-Андрєєва Тамара, Ляховська Анастасія, Краснов Олег ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ _	153
Ляховська Тетяна, Немченко Іван, Лисенко Руслан, Ляховський Віталій, Городова-Андрєєва Тамара, Сидоренко Архип ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПІВ ГУМАНІЗМУ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ _ _ _ _ _	161
Немченко Іван, Ляховський Віталій, Люлька Олександр, Рябушко Роман, Городова-Андрєєва Тамара, Сидоренко Архип, Баля Геннадій, Уласевич Лариса САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ – ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ _ _ _ _ _	167
Немченко Іван, Ляховський Віталій, Люлька Олександр, Рябушко Роман, Городова-Андрєєва Тамара, Сидоренко Архип, Баля Геннадій, Уласевич Лариса СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ _ _ _ _ _	174

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ШКОЛИ

Андрієць Марина ВИКОРИСТАННЯ LATEX-ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ІНТЕРАКТИВНОЇ ГРАФІКИ ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНОГО ПРОФІЛЮ _ _ _ _ _	179
Білокінь Антоніна КРОКИ ДО ПЕРЕМОГИ _ _ _ _ _	185

whole community and, above all, the bearers of the humane profession – doctors.

Key words: upbringing, kindness, humanism, applicants for higher education, doctors.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ - ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ

**Іван Нємченко, Віталій Ляховський,
Олександр Люлька, Роман Рябушко,
Тамара Городова-Андрєєва,
Архип Сидоренко, Геннадій Баля,
Лариса Уласевич**

Полтавський державний медичний
університет
м. Полтава, Україна

***Анотація:** Самостійна робота студентів є невід'ємною частиною сучасного педагогічного процесу. Особливого значення вона набуває у професійному зростанні майбутнього лікаря, оскільки формує пізнавальну діяльність студентів, сприяє розвитку їхньої самостійності й організованості, духовному зростанню, формуванню творчого підходу до розв'язання проблем навчального і професійного рівнів, набуттю професійного досвіду, а також підвищенню якості підготовки лікарів для подальшої практичної діяльності.*

***Ключові слова:** самостійна робота, викладач, вміння, навички, студентський науковий гурток.*

В контексті євроінтеграції України серед пріоритетних напрямів державної політики визначається проблема постійного підвищення якості освіти, модернізації її змісту та форм організації навчально-виховного процесу, який має бути трансформований у нап-

рямі індивідуалізації освітньої взаємодії, навчання, формування творчого мислення і збільшення обсягу самостійної роботи студентів [7].

В умовах реформування вищої освіти настав якісно новий етап розв'язання проблеми організації самостійної роботи студентів, адже діяльність фахівця в умовах ринкових відносин полягає в подальшому прискоренні зміни професійних знань, умінь і навичок, здатності самостійно, швидко і якісно вдосконалювати свою кваліфікацію [3; 6].

Зміст процесу навчання у закладі вищої медичної освіти полягає у здобуванні необхідних для професійної діяльності знань, умінь і навичок, які забезпечують одержання та використання цих знань у практичній роботі. Концепція розвитку вищої медичної освіти орієнтована на підготовку фахівців, здатних розробляти і зреалізовувати комплекс лікувально-профілактичних і реабілітаційних заходів, аналізувати і виявляти результативність власної професійної діяльності, прогнозувати шляхи та напрямки її вдосконалення [1].

Для успішного розв'язання поставлених завдань необхідна переорієнтація освітнього процесу із завдань трансляції знань і досвіду на навчання студентів навичкам самостійного набуття й оновлення знань. Тому основним повинен бути принцип: «навчити вчитися, вміти самостійно поповнювати свої знання» [8]. У цьому аспекті велика увага приділяється вдосконаленню форм і методів самостійної роботи студентів, оскільки, за новою парадигмою освіти, самостійна робота студентів визнається головним складником вищої освіти, невід'ємною частиною навчального процесу. У сучасному понятті самостійна робота студентів – це форма організації навчального процесу, при якій заплановані зав-

дання виконуються студентом під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Мета самостійної роботи студентів направлена на формування пізнавальної активності, засвоєння основних умінь та навичок роботи з навчальними матеріалами, розширення і поглиблення вже наявних знань та підвищення рівня організованості студентів. Отже, під самостійною роботою тих, хто навчається, викладачі розуміють:

- засіб закріплення навчального матеріалу, активізація пізнавальної діяльності;
- роботу, що здійснюється для набуття нових знань і вмінь у спеціально відведений на це час без участі викладача, але за його завданням і під його керівництвом;
- сукупність навчальних дій, за допомогою яких відбувається самостійне закріплення і поглиблення раніше здобутих знань, умінь і навичок, а також опанування новими.

Працювати самостійно особливе значення має в навчанні студентів медичних ЗВО, оскільки використовувати знання, набуті на практичних заняттях, для самостійної постановки діагнозу важливо для розвитку клінічного мислення майбутнього лікаря. Як відомо, якщо навчальний матеріал опрацьовується самостійно, виконується завдання від його постановки до аналізу отриманих результатів, то в такому випадку засвоюється не менше 90% отриманої інформації [2; 10].

Ми розглядаємо самостійну навчальну роботу як одну із форм активної навчально-пізнавальної діяльності, маючи на увазі інтеграцію специфічної діяльності викладача і студента в умовах інформаційного навчального середовища під час підготовки лікарів.

У зв'язку з цим співробітники кафедри хірургії у процесі навчання наголошують на активізації самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів, зав-

дяки якій у студентів формується здатність комплексно аналізувати конкретну клінічну ситуацію, спираючись при цьому на початковий рівень знань.

Під час самостійної роботи студентів застосовуються такі методи, як: репродуктивний, який обмежується копіюванням почутого, побаченого; реконструктивний – пошуковий, коли студент самостійно розв’язує завдання на основі здобутих знань і практичних навичок; продуктивний – визначає глибоку професійну підготовку студента, який усвідомив загальні та професійні вимоги відповідно до мети навчання і самостійно розв’язує поставленні завдання, вносить елементи нового.

Як відомо, важливим моментом у формуванні та розвитку клінічного мислення і вдосконалення професійних навичок студентів є прямий доступ до пацієнта, можливість поетапного обстеження хворого. Тому, з перших днів навчання на кафедрі студенти самостійно працюють з тематичними хворими. Біля ліжка пацієнта студенти навчаються активного розпізнавання і виявленню симптомів та синдромів хірургічного захворювання, опановують складні питання етіопатогенезу патологічного процесу, а одержані дані порівнюють із даними, опублікованими в літературі з фаху. Спостерігають за динамікою клінічних та лабораторних показників, проводять диференційну діагностику, заповнюють протоколи де вказують основні аспекти постановки клінічного діагнозу, визначають план діагностичних маніпуляцій та лікування. Це дозволяє самостійно встановлювати правильний попередній діагноз, що є надзвичайно важливим у роботі лікаря.

Усі дії студентів супроводжуються та корегуються викладачем, який є для студента не тільки джерелом інформації, а постає в ролі радника-консультанта,

допомагаючи їм зрозуміти сам процес навчання і досягти високого рівня самоосвіти [4].

Також важливою умовою активізації самостійної роботи є навчально-дослідницька діяльність студентів, яка безпосередньо пов'язана із засвоєнням знань. Залучаючи студентів до дослідницької діяльності, створюються сприятливі умови для самоосвіти та професійної освіти студентів [5].

Тому, на наше переконання, розвитку самоосвітньої діяльності студентів сприяє робота на кафедрі студентського наукового гуртка де саме внаслідок виконання самостійної науково-дослідної роботи, яка потребує індивідуального підходу, і визначається індивідуальний стиль їхньої професійної діяльності.

Працюючи в студентському науковому гуртку, студенти вчаться розв'язувати теоретичні проблеми та практичні завдання, самостійно добирати й опрацювати наукову літературу, планувати та проводити експеримент, аналізувати його результати. При цьому розвивається здатність формувати нові знання, їх розширювати й поглиблювати, отримувати фактичний матеріал, робити наукові узагальнення, удосконалювати мислення, зокрема й клінічне у процесі підготовки наукових доповідей на клінічних конференціях, при написанні статей, тез, розгорнутого викладу певної наукової проблеми з обов'язковою презентацією та захистом результатів своєї наукової роботи, що, своєю чергою, сприяє формуванню навичок дослідницької роботи та клінічного мислення [9].

Таким чином, інтеграція студентів у різні освітні середовища сприяє набуттю ними досвіду самостійного розв'язання професійно важливих завдань, розвитку творчого потенціалу, формуванню вміння не тільки самостійно визначати і ставити професійні проблеми,

але й знаходити ефективні шляхи виходу з них. Досягти цієї мети можна за умови належної уваги до самотійної роботи студентів як важливого фактора навчання і виховання майбутніх лікарів, а також як засобу оволодіння професійною майстерністю.

Самотійна робота студентів є невіддільною частиною сучасного педагогічного процесу. Особливого значення вона набуває у професійному зростанні майбутнього лікаря, оскільки виформовує пізнавальну діяльність студентів, сприяє розвитку їхньої самотійності й організованості, формуванню творчого підходу до розв'язання навчальних проблем. Саме самотійна робота студентів посутньо допомагає їм ефективно опанувати навчальний матеріал, що формує позитивну мотивацію до навчання. Як результат, спостережено підвищення якості підготовки майбутніх лікарів до практичної професійної діяльності.

Література

1. Банчук М. В., Волосовець О. П., Фещенко І. І. Сучасні питання розвитку вищої медичної освіти та кадрового забезпечення галузі охорони здоров'я. *Медична освіта*. 2011. №2. С. 5–11.
2. Петрушанко Т. О., Гасюк Н. В., Попович І. Ю. та ін. Дискусія як один із методів стимулювання навчально-пізнавальної діяльності студентів-медиків в рамках роботи студентського товариства. *Світ медицини та біології*. 2013. №3 (39). С. 164–166.
3. Ждан В. М., Бобирьов В. М., Шешукова О. В. та ін. Місце та роль самотійної роботи студента в кредитно-модульній системі організації навчального процесу. *Медична освіта*. 2011. №2. С. 52–54.
4. Коновалова С. В. Роль педагога в организации самостоятельной работы студентов медицинского вуза. *Сибирский педагогический журнал*. 2012. №4. С. 140–144.
5. Кошечко Н. В. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2013. 115 с.

6. Максименко С. Д., Філоненко М. М. Педагогіка вищої медичної освіти : підруч. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 288 с.
7. Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання. Київ : СПД Кулінічев Б. М., 2007. 144 с.
8. Про вищу освіту. Закон України від 01.07.2014 р. №1556-VII. *Офіційний вісник України*. 2014. С.7–89.
9. Скробач Н. В. Гаврик І. Т., Дельва Ю. В. Самостійна робота студентів вищих навчальних закладів як важливий елемент сучасної підготовки фахівців. *Галицький лікарський вісник*. 2014. №2. С. 110–111.
10. Чорній Н. В. Самостійна робота студентів як складова частина у підготовці спеціаліста в умовах в кредитно-модульній системі навчання. *Медична освіта*. 2014. №4. С. 132–134.

Summary: Independent work of students is an integral part of the modern pedagogical process. It acquires special significance in the professional growth of the future doctor, as it forms the cognitive activity of students, promotes their independence and organization, spiritual growth, creative approach to solving problems of educational and professional levels, gaining professional experience and improving the quality of training for further practice.

Key words: independent work, teacher, abilities, skills, student scientific circle.
